

Mynämäen kunnan konserniohje

Sisällysluettelo

Konserniohjeen tarkoitus ja tavoite	4
Soveltamisala	4
Konserniohjeen käsittely ja hyväksyminen.....	5
Konserniohjeen sitovuus.....	6
Kunnan toimielinten ja viranhaltijoiden toimivallanjako	6
Kuntakonsernin talouden ja investointien suunnittelu ja ohjaus	6
Konsernivalvonnan ja raportoinnin sekä riskienhallinnan järjestäminen	7
Kunnan luottamushenkilöiden tietojensaantioikeuden turvaaminen.....	7
Velvollisuus hankkia kunnan kanta asiaan ennen päätöksentekoa	8
Konsernin sisäiset palvelut	9
Kunnan tytäryhteisöjen hallitusten kokoonpano ja nimittäminen.....	10
Kunnan tytäryhteisöjen hyvä hallinto- ja johtamistapa	10
Tiedottaminen	11
Kuntakonsernin tarkastus	12

Kunnassa on oltava kuntastrategia, jossa valtuusto päättää kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista. Kuntastrategiassa tulee ottaa huomioon muun muassa omistajapolitiikka. Kuntastrategian ja omistajapolitiikan tulee perustua arvioon kunnan nykytilanteesta sekä tulevista toimintaympäristön muutoksista ja niiden vaikutuksista kuntakonsernin rakenteeseen ja tehtävien toteuttamiseen.

Omistajapolitiikan sisältävä kuntastrategia on kunnan johtamisen väline. Omistajapolitiikalla linjataan muun muassa se, missä kunnan on pitkällä tähtäimellä perusteltua olla mukana omistajana ja sijoittajana ja mitä kunta omistajuudella tavoittelee. Kuntastrategiassa voidaan myös asettaa pitkántähtäimen kehittämistavoitteita tytäryhteisöille. Strategisten tavoitteiden perusteella talousarviossa asetetaan vuosittaiset tavoitteet. Strategiassa asetettujen tavoitteiden seurannasta tulee päättää sen hyväksymisen yhteydessä. Konsernijohton tulee omistajaohjauksen ja eri vuorovaikutuksen keinoin viestiä yhtiöitä koskevat talouden ja toiminnan tavoitteet tytäryhteisöille, jotta ne voivat toiminnassaan edistää kuntastrategiassa ja talousarviossa sille asetettujen tavoitteiden toteutumista. Yhteisön tulee siten omaa strategiaa ja liiketoimintasuunnitelmaa laatiessa ottaa huomioon kuntastrategiassa yhteisölle asetetut tavoitteet. Aktiiviseen omistajaohjaukseen kuuluu aktiivinen vuoropuhelu tytäryhteisön kanssa yhteisön tavoitteista ja odotuksista.

Konserniohjeen tarkoitus ja tavoite

Kunnan konserniohjeella luodaan puitteet omistajaohjaukselle kunnan tavoitteiden mukaisesti. Konserniohjeen tavoitteena on yhdenmukaistaa ohjauksen menettelytapoja ja tehostaa kuntakonsernin johtamisen edellytyksiä siten, että kuntakonsernia ja kunnan muuta toimintaa voidaan johtaa kokonaisuutena yhtenäisin periaattein ja kuntakonsernin kokonaisuus huomioon ottaen.

Soveltamisala

Konserniohje koskee kuntaa ja sen tytäryhteisöjä sekä näiden tytäryhteisöjä. Kuntayhtymissä ja kunnan osakkuusyhteisöissä kunnan edustajien tulee pyrkiä siihen, että kunnan konserniohjeen periaatteita noudatetaan myös näissä yhteisöissä.

Kuntakonserniin kuuluvat tytäryhteisöt ja säätiöt, joihin kunnalla on kirjanpitolain 1 luvun 5 §:n tarkoittama määräysvalta.

Kunnan kuntakonserniin kuuluvat seuraavat kunnan määräysvallassa olevat tytäryhteisöt:

- Mynämäen YritysVoima Oy

- Mynämäen Vesihuolto Oy
- Ki Oy Häävuorentie 5
- Ki Oy Mynäjoki
- Ki Oy Mietoisten Palvelutalo
- As Oy Augustanrivi

Kunnan osakkuusyhteisöllä tarkoitetaan kirjanpitolain 1 luvun 7 ja 8 §:ien tarkoittamaa omistusyhteisyrittäystä ja osakkuusyrittäystä.

Kunnan osakkuusyhteisöjä ovat seuraavat yhteisöt:

- Vakka-Suomen Media Osuuskunta

Kunta omistaa pieniä määriä osakkeita seuraavista osakeyhtiöistä:

- Turun Seudun Kehitys Oy
- Turun seudun puhdistamo Oy
- Lounais-Suomen Jätehuolto Oy
- Kunta-asunnot Oy
- Vasso Oy (siirtyvät 1.1.2023 Varsinais-Suomen hyvinvointialueelle)
- 2M-IT Oy
- Sarastia Oy
- Kuntien Tiera Oy
- Kuntarahoitus Oy
- Koha-Suomi Oy
- Monetra Oulu Oy

Kunta on jäsenenä seuraavissa kuntayhtymissä:

- Perusturvakuntayhtymä Akseli (siirtyy 1.1.2023 hyvinvointialueelle)
- Rasion seudun koulutuskuntayhtymä (Raseko)
- Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri (siirtyy 1.1.2023 hyvinvointialueelle)
- Varsinais-Suomen erityishuoltopiiri (siirtyy 1.1.2023 hyvinvointialueelle)
- Varsinais-Suomen liitto

Kunta on antanut suurimman osan Palvelutalosaatiö Tainiolan peruspääomasta. Säätiön peruspääoma ei sisälly kunnan taseeseen.

Lisäksi kunta kuuluu useaan yhdistykseen.

Konserniohjeen käsittely ja hyväksyminen

Kunnanvaltuusto päättää kuntalain 14 §:n mukaisesti konserniohjeesta.

Konserniohje käsitellään ja hyväksytään kunnan tytäryhteisöjen yhtiökokouksessa ja hallituksessa sekä muiden kunnan määräysvallassa olevien yhteisöjen vastaavissa toimielimissä. Samalla tytäryhteisö sitoutuu konserniohjeen noudattamiseen kokonaisuudessaan.

Konserniohjeen sitovuus

Kuntakonsernissa hyväksytyt konserniohjeita noudatetaan konserniin kuuluvissa tytäryhteisöissä, jollei niitä koskevasta pakottavasta lainsäädännöstä, yhtiöjärjestyksestä, sopimuksista tai säännöistä muuta johdu.

Käyttäessään omistajaohjausta kunta ottaa huomioon kutakin yhteisöä koskevaan lainsäädäntöön sisältyvän yhteisön omistajien yhdenvertaisen kohtelun periaatteet. Omistajaohjausta ei saa käyttää siten, että yhteisön päätös tai toimenpide on omiaan tuottamaan yhteisön toiselle omistajalle tai muulle epäoikeutettua etua yhteisön tai yhteisön toisen omistajan kustannuksella (yhdenvertaisuusperiaate).

Konserniohjeeseen perustuvien yksittäisten ohjeiden ollessa ristiriidassa yhteisöä koskevien säännösten, kuten yhteisö- tai kirjanpitolainsäädännön tai muun pakottavan lainsäädännön kanssa, noudatetaan voimassa olevaa lainsäädäntöä. Yhteisön johdon on ilmoitettava ristiriidasta välittömästi kirjallisesti konserniohjeessa erikseen mainituille tahoille (esim. kunnan keskushallintoon sekä kunnanjohtajalle).

Konserniohje ei muuta tytäryhteisöjen, osakkuusyhteisöjen tai kuntayhtymän johdon oikeudellista asemaa tai vastuuta.

Kunnan toimielinten ja viranhaltijoiden toimivallanjako

Konsernijohto, konsernijohdon tehtävät sekä toimivalta on määritelty kunnan hallintosäännön 20 - 21 §:ssä.

Kuntakonsernin talouden ja investointien suunnittelu ja ohjaus

Valtuusto asettaa talousarviossa tytäryhteisöille toiminnan ja talouden tavoitteita, jotka on johdettu kuntastrategiasta ja siihen liittyvästä omistajapolitiikasta sekä yhteisön liiketoiminnasta. Konsernijohto neuvottelee tytäryhteisöjen kanssa asetettavista tavoitteista ennen niiden lopullista hyväksymistä. Yhteistyön tuloksena asetetuilla tavoitteilla pyritään varmistamaan, että tytäryhteisöjen toiminta on kuntakonsernin kokonaisedun mukaista. Tytäryhteisöjen taloussuunnitelmien tulee perustua valtuuston niille asettamiin tavoitteisiin. Tytäryhteisön hallitus vastaa asianmukaisen taloudenhoidon järjestämisestä. Konsernijohto pyrkii tukemaan asetettujen tavoitteiden saavuttamista.

Kunnan talousarviossa ja -suunnitelmassa tulee ottaa huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Tätä varten tytäryhteisöjen hallitusten tulee toimittaa kuntaan sen edellyttämät tiedot tytäryhteisöjen tulos-, rahoitus- ja in-

vestointisuunnitelmista sekä yhteisöjen toimintaan liittyvistä olennaisista riskeistä ja epävarmuustekijöistä. Tämän lisäksi tulee toimittaa tietoja mm. tulevasta konserni- ja yhtiöjärjestelyistä, merkittävistä muutoksista mainittujen yhteisöjen liiketoiminnassa ja toimialassa sekä merkittävistä sitoumuksista konsernijohdon tarkemmin määrittelemällä tavalla.

Konsernivalvonnan ja raportoinnin sekä riskienhallinnan järjestäminen

Kunnan tytäryhteisön ja kuntayhtymän on annettava kunnanhallitukselle kuntakonsernin taloudellisen aseman arvioimiseen ja sen toiminnan tuloksen laskeamiseen tarvittavat tiedot.

Konsernijohto seuraa säännöllisesti tytäryhteisöjen toiminnan tuloksellisuutta. Tytäryhteisöistä Mynämäen YritysVoima Oy:n ja Mynämäen Vesihuolto Oy:n tulee antaa seurantaan varten kunnalle puolivuositain raportti sille asetettujen tavoitteiden toteutumisesta, toiminnan ja talouden kehittymisestä sekä arvio niihin liittyvistä riskeistä. Tytäryhteisöllä tulee olla tätä varten riittävät talouden ja toiminnan seuranta- ja mittausjärjestelmät sekä yhteisön hallituksen hyväksymät sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimintaohjeet. Todennäköisesti realisoituvasta riskistä on raportoiva viipymättä konsernijohdolle.

Kuntakonserniin kuuluvien tytäryhteisöjen tilikauden tulee olla kalenterivuosi, ellei tästä poikkeamiseen ole erityistä syytä. Kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen kirjanpidossa ja tilinpäätöksessä tulee noudattaa soveltuvaan yhteisöoikeudellista lainsäädäntöä, kirjanpitolain mukaisia kirjanpito- ja tilinpäätössääntöjä, kuntalain mukaisia konsernisääntöjä sekä hyvää kirjanpitoa.

Tytäryhteisöjen tulee toimittaa kunnalle tiedot konsernitilinpäätöksen laatimista varten. Kunnanjohtaja tai hallintojohtaja antaa tarkemmat ohjeet konsernitilinpäätöksen laatimiseksi tarvittavista tiedoista, laadinta-aikataulusta, tiedonannon määräajoista ja mahdollisista tiedonantopohjista tilinpäätös- ja toimintakertomustietojen ilmoittamisessa.

Kunnan luottamushenkilöiden tietojensaantioikeuden turvaaminen

Kuntakonsernin viestinnässä tulee noudattaa avoimuuden ja läpinäkyvyyden periaatetta.

Kunnan luottamushenkilöllä on oikeus saada kunnan viranomaisilta sen hallussa olevia tytäryhteisöjen toimintaa koskevia tietoja, joita luottamushenkilö pitää toimessaan tarpeellisina ja jotka viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain mukaan eivät ole vielä julkisia ja jollei salassapitoa koskevista säännöksistä muuta johdu. Tietopyyntö esitetään kirjallisesti hallintojohtajalle.

Luottamushenkilö ei saa luovuttaa tietojensaantioikeuden nojalla saamiaan tietoja eteenpäin, koska tiedot on tarkoitettu vain hänelle henkilökohtaisesti luottamustehtävän hoitamista varten. Asiakirjoihin tulee merkitä, mikäli ne ovat salassa pidettäviä.

Velvollisuus hankkia kunnan kanta asiaan ennen päätöksentekoa

Yhteisön hallituksen/hallituksen puheenjohtajan/toimitusjohtajan on hankittava jo asian valmisteluvaiheessa kirjallinen kunnan/konsernijohtoon kanta seuraaviin toimenpiteisiin:

- tytäryhteisön perustaminen
- yhteisön toiminta-ajatuksen, toiminnan tai juridisen rakenteen muuttaminen asioista, jotka olennaisilta osin poikkeavat kuntastrategiassa ja talousarviossa tytäryhteisöille asetetuista tavoitteista
- yhteisön toiminnan muuttaminen siten, että yhteisö voi menettää hankintalainsäädäntöön tai oikeuskäytäntöön perustuvan sidosyksikköasemansa suhteessa kuntaan
- hallituksen yhtiökokoukselle tekemästä voitonjakoehdotuksesta
- yhtiöjärjestyksen ja sääntöjen muuttaminen
- toimitusjohtajan valinta ja palkkausjärjestelmä ja sen muutokset
- yhtiön henkilöstön kannustinjärjestelmä ja sen muutokset
- pääomarakenteen muuttaminen
- toimintaan nähden merkittävät investoinnit
- varsinaiseen toimintaan kuulumattomat tai siihen vain epäsuorasti liittyvät investoinnit ja niiden rahoitus
- kiinteistö- ja yrityskaupat
- osakkeiden merkintä, mikäli osakkeiden ostamista ja omistamista ei erityisesti annettu yhtiön tehtäväksi
- toimintaan nähden tärkeän omaisuuden tai oikeuksien (ml. immateriaalioikeudet) hankkiminen, myyminen, vuokraaminen, luovuttaminen tai panttaaminen
- lainanotto ja -anto sekä vakuuksien, takausten taikka muiden yhtiöitä sitovien rahavelvoitteiden antaminen tai niiden ehtojen muuttaminen
- johdannaisinstrumenttien käyttö
- muuhun kuin yhteisön tavanomaiseen toimintaan kuuluvat tai epätavallisin ehdoin tehtävät sopimukset yhtiön ja sen osakkeenomistajan taikka hallituksen jäsenen välillä, kyseisten sopimusten muuttaminen sekä sopimukseen perustuvista oikeuksista luopuminen
- periaatteelliset tai taloudellisesti merkittävät sopimukset ja toiminnan laajakantoiset muutokset, merkittävät henkilöpoliittiset ratkaisut
- yhteisössä noudatettavan työehtosopimuksen valinta tai vaihtaminen
- eläkeyhtiön valinta ja vaihtaminen

- yhteisön omaisuuden luovuttaminen konkurssiin tai selvitystilaan taikka saneerausmenettelyyn hakeutuminen.

Tytäryhteisöjen hallituksen puheenjohtajan velvollisuutena on valvoa, että ennakkokäsitys on haettu ja että se kirjataan pöytäkirjaan siinä kokouksessa, kuin ennakkokäsityksen alaisessa asiasta tehdään päätös hallituksen kokouksessa.

Konsernin sisäiset palvelut

Hankinnat

Konserniin kuuluvien yhteisöjen tulee noudattaa julkisista hankinnoista annettua lakia ja Mynämäen kunnan hankintaohjeita. Konsernin hankinnoissa pyritään tarkoituksenmukaiseen yhteistyöhön konsernin sisällä ja seudullisissa hankinnoissa. Yhteisön tulee tehdä sopimus hankintarenkaan kanssa voidakseen tehdä hankintoja sitä kautta.

Konsernissa hankitaan yhteistyössä esimerkiksi:

- ICT- palvelut
- vakuutuspalvelut
- sähkö
- lämmitysenergia
- toimitilajärjestelyt

Konserniin kuuluvien yhteisöjen tulee selvittää tukipalveluja hankkiessaan konsernin muiden yhteisöjen tarjoamat palvelut ja niiden kilpailukykyisyys muihin käytettävissä oleviin vaihtoehtoihin nähden.

Rahoitus ja riskien hallinta

Konsernin rahoituksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan kunnan hyvää luottokelpoisuutta ja konsernin volyyymietua, jolloin laina- ja vakuusneuvottelut ja kilpailuttaminen hoidetaan yhteisesti kunnan ja konserniyhteisöjen johdon kanssa.

Kuntakonsernissa noudatetaan yhtenäistä riskienhallintapolitiikkaa, jonka tulee perustua riittävään riskien kartoitukseen. Kunkin yhteisön suorittaman kartoituksen perusteella määritellään ne periaatteet, joiden mukaan vahinkoriskejä siirretään katettavaksi vakuutuksella. Vakuutuspalvelut hankitaan konsernille yhteisen tarjouskilpailun perusteella.

Konserniyhteisön tulee ilmoittaa välittömästi kunnanjohtajalle ja hallintojohtajalle tilapäisestä tai pysyvästä maksuvalmiusuhasta.

Koko konsernin varallisuuden hoidon ja sijoitustoiminnan perusteet päättää kunnanvaltuusto (KuntaL 14 §). Hallintosäännön 62 §:n mukaan kunnan rahoituksesta vastaa kunnanhallitus.

Tytäryhteisöjen tulee huolehtia sisäisen valvonnan toimivuudesta.

Henkilöstöpolitiikka

Konserniin kuuluvat tytäryhteisöt noudattavat kunnan henkilöstöpolitiikan periaatteita. Rekrytoinnissa hyödynnetään julkisen haun lisäksi konsernin henkilöstöä ja henkilöstön sijoittamisessa tavoitellaan olemassa olevan henkilöstön mahdollisimman tehokasta käyttöä.

Palkkauksessa ja palvelussuhteen ehtoissa noudatetaan samoja periaatteita koko konsernissa.

Kunnan tytäryhteisön tulee järjestää eläkevakuutuksensa Kevassa, jollei tästä poikkeamiseen ole erityistä syytä.

Kunnan tytäryhteisöjen hallitusten kokoonpano ja nimittäminen

Hallintosäännössä määritelty toimielin päättää hallitusjäsen ehdokkaiden nimeämisestä tytäryhteisöjen hallitukseen. Kunnan tytäryhteisöjen hallituksen kokoonpanossa on kuntalain 47 §:n mukaan otettava huomioon yhteisön toimialan edellyttämä riittävä talouden ja liiketoiminnan asiantuntemus sekä strateginen merkittävyys. Hallitusjäsen ehdokkaiksi tulee nimetä ja valita tasa-arvolain mukaisesti tasapuolisesti naisia ja miehiä. Tytäryhteisöjen hallitukseen nimetään kuntakonsernin ulkopuolisia henkilöitä, mikäli se on kuntakonsernin kokonaisedun näkökulmasta perusteltua. Konserniyhtiön hallituksen puheenjohtajan valinta määritellään yhtiöjärjestyksessä.

Tytäryhteisöjen hallituksella tulee kollektiivina olla toimialan tuntemuksen lisäksi riittävä liiketoiminnan ja talouden osaaminen sekä kyky ohjata toimitusjohtajaa yhteisölle asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi.

Kunnan tytäryhteisöjen hyvä hallinto- ja johtamistapa

Konserniyhteisöjen tulee hyväksyä yhtiössä noudatettavat hyvän hallinnon ja johtamistavan periaatteet siten, että ne varmistavat, että tytäryhteisöissä toteutuvat terveet liikeperiaatteet, riittävä avoimuus, taloustietojen oikeellisuus, asianmukainen sisäinen valvonta ja riskienhallinta ja että kuntien omistuksia hoidetaan tarkoituksenmukaisesti, luotettavasti ja tehokkaasti kuntakonsernin kokonaisuutena turvaten.

Hyvää hallinto- ja johtamistapaa koskevan ohjeen hyväksyy kunnanhallitus ja tytäryhteisöjen hallitukset.

Tytäryhteisöjen hallitusten tulee tutustua kunnassa ja tytäryhteisön hallituksessa hyväksytyyn ohjeeseen ja noudattaa sitä hallitustyöskentelyssään. Tytäryhteisön hallituksen puheenjohtajan tulee huolehtia hallituksessa hyväksytyyn ohjeeseen antamisesta uudelle toimitusjohtajalle ja uusille hallituksen jäsenille heidän tultua valituksi tehtävään.

Hyvää hallinto- ja johtamistapaa koskeva ohje ohjaa myös yleisohjeena kuntaa yhtiökokouksessa edustavia ja muita kunnan puolesta omistajaohjausta käyttäviä.

Konserniyhtiön hallituksen tulee myöntää kunnan konsernijohtoon kuuluvalla erikseen nimetyllä henkilöllä läsnäolo- ja puheoikeus tytäryhteisön kokouksiin, jotta konsernijohdon aktiivinen rooli konserniyhteisön ohjaamisessa toteutuu ja välitön tiedon välittyminen kunnan ja konserniyhteisön välillä varmistuu.

Tytäryhteisöjen toimintasuunnitelmat, kokouskutsut ja pöytäkirjat tulee (liikesalaisuuksia koskevia asioita lukuun ottamatta) toimittaa kunnanhallitukselle ja kunnanjohtajalle sekä nimetyllä raportoinnista vastaavalle viranhaltijalle.

Tiedottaminen

Kuntalain 29 §:n mukaisesti kunnan on tiedotettava kunnan toiminnasta asukkaille, palvelujen käyttäjille, järjestöille ja muille yhteisöille. Kunnan toiminta käsittää kunnan ja kuntakonsernin kunnan osallistumisen yhteistoimintaan tai muun omistukseen, sopimukseen ja rahoittamiseen perustuvan toiminnan.

Yhteisön tai säätiön on annettava tiedotusta varten kunnan keskushallintoon tiedotuksesta vastaavan viranhaltijan ohjeiden mukaiset tiedot. Ennen tietojen antamista yhteisön tai säätiön on arvioitava, voidaanko tiedot antaa aiheuttamatta yhteisölle haittaa.

Yhteisön tai säätiön on myös oma-aloitteisesti tiedotettava toiminnastaan ja taloudestaan. Yhteisön tai säätiön on informoitava kuntaa ennen merkittävän asian julkiseksi tuloa. Yhteisön tiedottamisen on tuettava konsernin asettamia tavoita.

Yhteisöjä koskevasta tiedotuksen tarkoituksenmukaisesta järjestämisestä vastaa yhteisön puolesta hallitus ja toimitusjohtaja sekä kunnan puolella kunnanhallitus ja kunnanjohtaja. Tiedottamisessa ja tietojen antamisessa yhteisöjä koskevissa asioissa tulee huomioida kunnan yleiset tiedotusperiaatteet sekä julkisuus- ja salassapitosäännökset.

Poikkeusoloissa konserniyhteisöjen on noudatettava kunnan kriisiviestintäohjetta.

Kuntakonsernin tarkastus

Tilintarkastus

Kunnan tytäryhteisön tilintarkastajaksi on valittava kunnan tilintarkastusyhteisö, ellei tästä poikkeamiseen ole tytäryhteisöjen suureen lukumäärään tai muuhun tarkastuksen järjestämiseen perustuvaa syytä. Kaikkiin kunnan tytäryhteisöihin tulee valita tilintarkastaja, vaikka yhteisöä koskevat säännökset sallisivat myös toiminnantarkastajan valitsemisen. Asia tulee huomioida yhtiöjärjestyksessä.

Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunnalla on oikeus pyytää ja saada tytäryhteisöiltä tietoja valtuuston asettaminen tavoitteiden toteutumisen ja kuntakonsernin tuloksellisuuden arviointia varten. Tarkastuslautakunta voi kutsua tytäryhteisön toimielimen jäsenen tai palveluksessa olevan henkilön kuultavaksi lautakunnan kokoukseen. Tarkastuslautakunnan jäsen ei saa paljastaa haltuunsa saamaa salassa pidettävää tietoa sivulliselle.